haar tranen en heur ziel van droefheid en weedom des harten voor haar God uitgoot. Die vrouw heette Hanna.

En die Hanna was door Peninna getergd met terging. Peninna, de rijke moeder, met het prachtig kind aan haar volle moederborst zwelgende, had op Hanna, de kinder*loze*, geschimpt; haar zielskwelling aangedaan; en haar boosaardiglijk gewond in wat heur teederste eere als vrouw gold.

Bitter had Hanna daaronder geleden. Het opgekropt in haar vergiftigd gemoed. En toen kon ze het niet meer uithouden, en toog ze naar Silo, waar het altaar van haar Vader in de hemelen stond, en toen »overdekte ze dat altaar met tranen, met weening en zuchting", gelijk het bij Maleachi heet. Een ziel die het uitberstte van vrouwensmart en zielswee voor haar God.

Wat Peninna niet voelde, hoe diep ze zich aan Hanna *tegen God* bezondigde, voelde ook na haar menige trouwelooze onder de kinderen Israels niet.

Gedurig hooren we van kwelling door den ééne in Israel aan den andere aangedaan, en de doffe toon, die uit het zuchtend hart naar God steunt en klaagt, dreunt nog na tot in de dagen van Maleachi.

Ook daar is het weer een gebroken vrouwenhart, dat in haar tranen bij Gods altaar worstelt; nu niet om wat een andere vrouw, maar om wat de man harer eerste liefde haar aandeed. Verstootenen, die het in de beroofdheid van heur hart niet konden uithouden. Verworpen vrouwen en moeders, die een ander in heur plaats zagen dringen. En nu, tot aan de lippen toe vol, met heur zielverterende smart naar Gods altaar kropen en daar knielden en daar uitweenden en in tranen en zuchting lucht zochten voor het overkropt en overstelpt gemoed.

En als dan vandaag die vrouwen daar geweend hadden, kwamen morgen de mannen, die oorzaak van heur zielsbeklemdheid waren, naar datzelfde altaar aandragen met hun spijsoffer, en dachten dat God de Heere hun offer wel zou aannemen.

Maar dat was *niet* zoo.

Neen, die God der trouwe, die trouwe houdt in eeuwigheid, wierd veeleer verbolgen tegen die mannen met hun spijsoffers.

Want hoor slechts, dit is het wat Hij hun door zijn profeet Maleachi liet aanzeggen:

»Dit doet gij, dat gij het altaar des Heeren met tranen bedekt, met weening en zuchting; hoe dan zou Hij uw spijsoffer aanschouwen of het met welgevallen ontvangen van uw hand?"

Met tranen.

Natuurlijk, niet met hun eigen tranen, maar met de tranen van de diep gegriefde, hard verwonde vrouw!

Tranen zijn geen spel. Al zijn er huichelende zielen, die zelfs met den traan van het oog hun gewetenloos spel drijven, toch, zoo dikwijls de ontroering van het hart vocht in het oog doet opwellen, wordt er een teeken van den ernst des levens gezien. En op die tranen merkt God.

Gij moogt lachen om de trouw die ge schreien deedt, maar God lacht er niet om. Gij moogt doen alsof ge ze niet ziet, maar God ziet ze wel. Of gij ze al vergeet, God de Heere zal ze niet vergeten. Hij leest ze saam in zijn flesch. En zooals de Heere luistert met goddelijk erbarmen naar de stemme des bloeds die van de aarde roept, zoo luistert Hij ook met goddelijk mededoogen naar het schreien van de ziel, die het niet meer kan inhouden, en is de traan der bittere droefenisse dierbaar in zijn oog.

Is er dan niet wel oorzaak, om eens in te keeren in uzelven, en eens terug te denken in uw verleden, en eens rond te zien om u heen, of er ook zulke tranen zijn van schrijnende gegriefdheid, die gij hebt doen weenen?

Niet enkel tranen, bedoelen we, die de vrouw weende om haar man of de man om zijn vrouw; maar tranen om alle verdriet, dat ge aandeedt aan menschen. Door onliefheid, door misbruik van overmacht, door wreedheid in uw gedraging.

o, He, is zoo heerlijk, als we voor anderen eens een oorzaak van *vreugde* mogen wezen. Zoo bijna goddelijke, hemelsche teugen zijn het die we indrinken, als we anderer tranen *drogen* konden en hun den balsem van troost konden druppelen in de wonde van hun hart.

Maar anderen pijn te doen, te kwellen, te tergen, te maken dat hun ziel weedom lijdt en ze tot God gaan schreien, het is zoo duivelsche zonde en van den Heere der heirscharen gevloekt!

»*Mijn altaar*, zegt de Heere, bedekt ge met die tranen, die om uw ontrouw of wreedheid of overmoed geschreid wierden." Let daarop.

Er zijn ook diep gewonden van hart, die heel anders dan Hanna, *niet* bij Gods altaar hun ziel uitgieten, maar met bitterheid er tegen ingaan; zich door tegenhartstocht vervoeren laten; terugkwellen; en soms óók weenen, maar morrend of geprikkeld door kwaadaardigheid en spijt.

Die tranen leest God *niet* saam, want ze zijn niet *tot Hem* geschreid. Ze zijn niet gesproeid op *zijn* altaar.

En daarom als er onder de lezers of lezeressen van dit korte woord zijn mochten, die voelden: »Zulk een weedom des harten heb ook ik doorworsteld," o, verhef u dan toch niet op uw smart, maar doorzoek ook de geschiedenis uwer tranen, en vraag u zelven af, of uw uitweenen wel een weenen was aan Gods Vaderhart, bij het altaar van uw Ontfermer!

Alle andere schreien verhardt en gaat tegen God in; alleen als ge aan God uw zielswee klaagdet, geeft ge Hem eere ook in uw tranen.

Maar u, die aan dien vertwijfelde van hart de doodelijke wonde toebracht, *u* verontschuldigt dit niet.

Eer maakt het voor u de schuld nog ontzettender. Wie niet slechts grieft, maar door zijn grieven het slachtoffer zijner wreedheid nog van God vervreemdde bovendien, zal te banger verantwoording dragen.

Ben ik mijns broeders hoeder? vraagt de Kainsgeest in ons, als onze gewonden in hun zielswee verkwijnen.

Maar gij, zoo ge lust hebt aan het drogen van anderer tranen, niet toe dat ge allereerst met verootmoedigd ontfermen die tranen droogt, *die gij zelven schreien deedt.*

KUYPER.

Amsterdam, 15 Juni, 1888.

Naarmate de dag nadert, waarop de Synode van Utrecht zal saamkomen, wordt al wie van Gereformeerde belijdenis is, steeds dieper doordrongen van den hoogen ernst, waarmee de eisch tot ééuheid van kerkregeering van Godswege over ons komt.

In de *Vrije Kerk* gal Ds. Beuker nogmaals zijn gevoelen over deze teedere zaak ten beste, en hij deed het ditmaal op een wijze, die toont, hoe ook hij ten slotte meegaat.

Prof. Wielenga zond een brochure in het licht, waarop we terugkomen: „*Stemmen der historie en het reglement van* 1869", waarin beknopt en zakelijk, met logische consequentie en in helderen toon saamgevat is, al wat te dezer sake licht spreidt, en die de onhoudbaarheid van het fatale Reglement glashelder doet uitkomen.

En met terugslag op het schrijven van Ds. Ploos van Amstel, zond Ds. Gispen ons een stuk, dat om plaatsgebrek naar de volgende week moet verschoven, maar niet minder van goeden wille blijk geeft.

Al wat zweemt naar vitterij en kleingeestigheid, en aan het zoeken van spijkers bij laag water doet denken, raakt zoodoende uit het debat.

Het wordt thans almeer een debat, gelijk het Christen*mannen* betaamt, en deswege kan de schare der geloovigen gerust zijn.

Vermoedelijk zal de Synode van Utrecht de quaestie nu wel in handen stellen van eenige deputaten, met last om zich tot de Synode van Assen te wenden, onder recursus op de beiderzijdsche classes.

En dan, we weten het niet, waar dan kunnen we ons haast niet voorstellen, dat de Synode van Assen zeggen zou: „Wij, Christelijke Gereformeerde kerk, slaan de vereeniging met broederen van gelijke belijdenis *af*"!

Aanstaanden Woensdag en Donderdag zal de jaardag onzer Vrije Universiteit weder gehouden worden.

Nu reeds voor de achtste maal. Alle instrument is tegen haar aangegrepen, en zie, nog beurt ze het hoofd omhoog door den verbeurden zegen onzes Gods.

Te Zwolle zal ditmaal de samenkomst gehouden worden; niet in een uithoek, maar als in het midden des lands, op de verbindingslijn die Noord en Zuid saamsnoert.

Voor onze medestanders en vrienden in Overijsel, Drente en Noord-Gelderland een zeldzame gelegenheid; maar ook voor onze Friezen en Groningers een goede kans, om met kleine opoffering van tijd en geld in ons midden te komen.

Zij dan ook deze samenkomst rijk bezocht. Ga ook van haar een invloed tot sterking van veler zwakheid uit. En verhooge het de broedertrouw, als we het aangezicht der broederen weer ontmoeten mogen.

Zekere *Conor* zond dezer dagen een *anoniem* geschrift ter perse, om nu door de Synode eindelijk te laten doen, wat ze reeds zoo lange jaren begeerd heeft, en den laatsten strop om den hals der kerk te leggen, die er door Koninklijke beschikking nog steeds van af bleef.

Gelijk men weet heeft de Synode in 1816 wel het *bestuur* der kerk in handen gekregen, maar werden haar dusver twee dingen onthouden: 1°. mocht ze niets in de belijdenis veranderen, en 2°. mocht ze niet aan de kerkelijke goederen komen.

Het beheer der goederen hield de Koning eerst aan zich, en gaf het in 1866/9 aan de plaatselijke gemeenten.

Deze beperking van haar macht was der Synode steeds een doorn in het oog.

Immers, ze begreep zeer wel, dat bij scheiding tusschen *bestuur* en *beheer* voor haar geen ander dilemma overbleef, dan om óf zich in haar macht gefnuikt te zien, óf wel de *tucht* te misbruiken om op onchristelijke en der conscientie hinderlijke wijze van het lidmaatschap der kerk te berooven, wie haar op het terrein der goederen tegenstond.

Dit laatste desnoods aan te durven was Kochs raad, en alle besturen zijn geëindigd met liever tot zeer booze maatregelen hun toevlucht te nemen, dan dat men beperking van de Synodale oppermacht dulden zoude.

Toch, dit gevoelde ze wel, is zulk een ergeren van de conscientie voor een kerk altoos een hoogst gevaarlijk wapen, waarmee ze ten slotte zich zelve het scherpste wondt.

Vandaar dat *Conor* nu de Synode zoekt over te halen, om toe te tasten, om niet te aarzelen, en van de haar gunstige sfeer gebruik te maken, om kort en goed 's Konings besluit van 1866 krachteloos te maken, door de regeling ook van het beheer aan zich te trekken.

Conor heeft hiërin volkomen gelijk, en het lijdt dan ook geen twijfel, of het *zal* en *moet* daartoe komen.

Geen *hiërarchie* bezat dusver zelf beheersching genoeg om zulk een verleiding te weerstaan.

De werking der Synodale macht moet volkomen zijn. Ze moet nergens stoornis op haar weg ontmoeten. Niemand moet haar kunnen tegenstaan.

En is het nu onbetwistbaar, dat juist in de scheiding van bestuur en beheer een der veiligste waarborgen tegen hiërarchische willeur ligt, dan spreekt het immers vanzelf, dat er aan deze scheiding een einde moet komen.

Ook het beheer moet onder de Synode gebracht.

Dan eerst zal ze als oppermachtige in het genootschap zetelen en zal niets haar macht en willeur kunnen weerstaan.

De laatste doodelijke strop is in aantocht.

Het vlas voor deze stropkoorde wordt reeds gesponnen en gaat straks naar de lijnbaan.

De kerken mogen gewaarschuwd zijn!

Op zijn afgebakende lijn voortgaande heeft Dr. Van Ronkel thans een concept-adres aan de Haagsche Synode in het licht gezonden, dat althans in één opzicht, naar Cicero's maatstaf *welsprekend* mag heeten.

Onder de kenmerken toch van echte welsprekendheid nam Cicero ook het *ad quos* op, d. w. z. den plicht, om bij uw woord bedacht te zijn op den aard uwer hoorders en lezers.

Welnu, genomen de Haagsche Synode zooals deze nu eenmaal reilt en zeilt en onder haar voorzitter, den modernen heer Koch, vooral den laatsten tijd, dreiging blazende, optrad; en gevraagd, hoe men spreken moest, om bij *zulk* een Synode nog het best gehoor te vinden; — o, dán is Dr. Van Ronkels concept-adres metterdaad een meesterstuk!

Lezing ervan toch moet de Synode zoetelijk overtuigen, dat ze een vuig gehavende is, en dat ze van orthodoxe en met name van Gereformeerde zijde dusver slechts aan *verdachtmaking* en *laster* blootstond. Dit stuk doet haar in het licht van een droef *miskende* treden. Van schuld is voor haar geen sprake. Eer wierd ze slachtoffer. Eer deed ze, o, zooveel goeds. En alleen maar het reglement heeft haar belet de zegeningen van dit goede in nog veel voller stroomen over onze kerken en over 's Heeren lieve volk te doen uitvloeien.

Maar hoe welsprekend naar dien maatstaf ook de taal van deze drie stukken, en hoe meesterlijk uit *oratorisch* oogpunt ook de greep zij, er staat *een kwaad* tegenover, dat in ons oog al den glans dier welsprekendheid wegvaagt.: Wie ook zoo hard mogen spreken, *Dr. Van Ronkel* NOOIT!

Voor een Groninger ware zulk een woord kostelijk geweest. De linkerzij der Ethischen kon er zich toe geleend hebben. Desnoods had het uit de pen van een zwak irenisch man mogen vloeien. Maar zulk een taal voegt *niet* op de lippen, en *mag* niet vloeien uit de pen van een man, die Dr. Van Ronkels *belijdenis* en Dr. Van Ronkels *verleden* heeft.

Toch vermoeden we hier geen kwaad opzet.

De bedoeling is kostelijk.

Zich nederzettende, om deze stukken op het papier te brengen, heeft Dr. Van Ronkel, met zijn fijne menschenkennis, zich blijkbaar afgevraagd: Hoe moet ik nu schrijven, om bij de Synode gehoor te vinden?

Zijn denkbeeld van revisie moest aan de Synode smakelijk gemaakt.

De Synode, die nog rilt van onrust als ze terugdenkt aan de wijze waarop Dr. Van Ronkel eens in Maasland en later in Amsterdam streed, moet niet al aanstonds, omdat dit denkbeeld van „Grondwetsrevisie" nu van Dr. Van Ronkel uitging, het stuk in kwaad humeur ter zijde leggen.

Hij moet dus door een *captatio benevolentiae* zijn eigen naam en verleden doen vergeten, en zoo de Synode tot luisteren dwingen.

Nu luistert de Synode niet naar Schrifttaal. Die is bij haar contrabande. Wel luistert ze naar philosophie. En daarom voert Dr. Van Ronkel de groote philosofen sprekende in.

De Synode luistert *niet* als ge haar heur schuld voor God aanzegt, wel zoo ge haar een korrelke wierook brandt. En daarom zwijgt Dr. Van Ronkel van die schuld, en zegt hij haar lieve dingen, en mengt haar smakelijken wijn, gelijk ze die gaarne heeft.

En nu zeggen we niet, dat dit als *aanloop* nooit mag. Om de onwilligen tot luisteren te dwingen hebben alle mannen van naam soms een enkel maal zoo gewaagd middel aangegrepen. Maar, en dit is de fout, wat als aanloop desnoods geoorloofd was, was niet geoorloofd als inhoud van het stuk.

De helden onzer kerk, wier naam nog bij 's Heeren volk in eerbiedig en zegenend aandenken is, zouden volstandig geweigerd hebben, ooit ofte immer onder *zulk* een stuk hun hand of hun naam te zetten.

Dr. Van Ronkel plaatst zich hier dan ook op een zeer gevaarlijke helling.

Door zóó te spreken breekt hij én bij de gemeente én bij de Synode zijn kracht.

Want, en dit moge als proeve onzer zeer sobere menschenkennis zijn uitgesproken, we vermoeden dat zelfs de Synode de strekking van al dit geleerde en al dit lieve terstond doorzien zal, en ziende dat *zulk* een woord van Van Ronkel uitging, allicht denken zal: Als de voa de passie preekt, dan, boer pas op uw ganzen.

Met een klare, besliste getuigenis, uit het hart der gemeente gegrepen en in den bezielden toon van Gods heilig Woord gezet, zou Dr. Van Ronkel der gemeente hope geboden hebben en de Synode hebben geïmponeerd. Gelijk hij nu sprak heeft hij zijn band aan de gemeente losser gemaakt, en aan de Synode de onverwinlijke sterkte van haar standpunt leeren kennen.

Zoo sterk staat gij, Synode, dat zelfs een man als Van Ronkel, met gebogen hoofd en ootmoedig lispelend, desen gang naar Canossa doen moest.

Bovendien de onderscheiding tusschen de schuld van het *Reglement* en de onschuld der *Synode* is onwaar.

Had Dr. Van Ronkel onderscheiden tusschen de Synode als *lichaam* en de *personen* die haar saamstelden, dan hadden we aan zijn zijde gestaan. Immers steeds wezen ook wij er op, dat de *personen* ter Synode vaak hoogst achtingswaardig waren.

Maar de *Synode als college* is van het Reglement *niet* los te maken.

Immers deze Synode bestaat alleen *krachtens* dit Reglement. Het is het fundament, waarop haar huis gebouwd is. De moederschoot, waaruit ze is voortgekomen. De bron van haar verdervende macht.

Had de Synode *als college* anders gewild dan het Reglement wil, dan had ze reeds jaren lang dit reglement kunnen wijzigen.

Maar dit heeft ze *niet* gewild.

Integendeel al het schuldige en slechte van dat Reglement heeft zij door haar organieke wetgeving, gelijk zij het noemt, en voorts door haar administratieve maatregelen, door haar rechtspraak en usantiën, nog meer dan verdriedubbeld.

Waar ze oolt aan dat Reglement tornde, was het nooit om het te verbeteren, maar altoos om het uit confessioneel oogpunt te verergeren.

Zij, de Synode als college, is dus wel terdege voor den geest en de werking van dat Reglement *ten volle verantwoordelijk*. Zij is nóg schuldiger dan haar Reglement.

En als Dr. Van Ronkel dan aan zulk een Synode, onder het presidium van een bekend loochenaar van Christus' Godheid, van zijn opstanding en van de verzoening door zijn bloed, openlijk zeggen komt: „Alleen in den heerlijken en heiligen Christus — *gij stemt dit toe* — in Hem, die de Zoon Gods is en de Zoon des menschen, kon de Volmaakte zich volmaakt openbaren", dan zeggen we van tweeën één:

Of Dr. Van Ronkel bedoelt met deze phrase niet anders dan wat ook de Groningers en Modernen voetstoots nazeggen, maar dan doet hij te kort aan zijn belijdenis. Of wel Dr. Van Ronkel bedoelt het naar de Schrift, maar dan stemt de Synode hem dit volstrekt *niet* toe, en moest *hij* haar dit niet zeggen.

o, Als ge indenkt wat kwelling en wat verdriet des harten deze Synode van 1816 tot 1888 deze lange reeks van jaren aan de trouwe belijders des Heeren in deze landen heeft aangedaan; hoe ze stelselmatig de belijders van 's Heeren naam vervolgd heeft en heeft pogen uit te roeien; hoe ze nooit de kerke Gods bouwde, maar met bewusten toeleg haar zocht om te zetten in een algemeen godsdienstig genootschap; en hoe ze onder dat alles de ruwste loochenaars van 's Heeren waarheid kroonde en *hun* onveranderlijk de hand boven het hoofd hield, — dan *kan* er geen woord sterk genoeg gevonden worden, om uiting aan onze smart te geven, dat er tot *zulk* een Synode op *die* wijs gesproken is door een man, dien we liet hebben en eeren als Dr. Van Ronkel.

Ook al wil men dus bij de Haagsche Synode requesteeren, waarin wij uiteraard geen heil zien, dan nog zouden we zeggen, neem een ander concept-adres, maar spreek zóó tot deze Synode *niet*.

Het Diaconaal Congres, dat ingevolge het besluit van het Synodaal Convent op 2—3 Februari jl. te Utrecht gehouden is, heeft thans de akten van het verhandelde openbaar gemaakt.

Ze zagen het licht bij den heer A. Berends te Harderwijk onder den titel: *Handelingen van het Diaconaal Congres.*

Uiterst leerrijk zijn deze handelingen.

Ze toonen metterdaad dat er op diaconaal gebied een geheel nieuw leven ontwaakt, en dat de nood der tijden de kerken toch eindelijk genoopt heeft uit haar sleur uit te komen en ook op dit gebied weer naar *beginselen* te vragen.

Wel is dit Utrechtsch congres nog slechts een begin, en staan we nog zeer ver van het einde van deze onderzoekingen.

Maar het signaal is dan toch gegeven, de weg is afgebakend, en uit alle oorden des lands kwamen reeds de goede gerucht-ten in van de kostelijke vrucht, die dit congres ook in diaconale conferentiën gedragen heeft.

Onze diakenen zijn aan het *nadenken over het ambt* gegaan.

En reeds dit is zoo kostbare winste!

KUYPER.

Het Statuut van 1869.

II.

Twee Kerkenordeningen tegelijk zijn onbestaanbaar. Ook de Christelijke Gereformeerde kerk heeft dus slechts ééne Kerkenordening. En als men nu in de sleer van ons Staatsrecht (en daarin verkeeren we thans) vraagt: »Naar welke Kerkenordening leeft deze kerk?" — dan kan niet anders geantwoord dan wij in ons eerste artikel deden: „De bepalingen van haar inrichting en bestuur zijn officieel vastgesteld in het Reglement van 1869; derhalve is *dit* Reglement haar Kerkenordening, wat bij den rechter zooveel zeggen wil als haar *statuut*."

Toch gevoelen we, dat men tegen deze conclusie eene bedenking zal inwerpen.

Men zal namelijk zeggen: „Ja, tegenover den Staat is dat ook zoo, maar kerkelijk en als kerk leefden we toch en leven we nog naar de Kerkenordening van 1619."

Mag deze onderscheiding, *als we aan het Reglement toe zijn*, ontvankelijk verklaard?

Stellig *niet*.

Immers, we weten uitstekend wel, dat de Christelijke Gereformeerde kerken er nooit een oogenblik aan gedacht hebben, om ter Synode, als het aan gewichtige stukken toekwam, dat reglement op te slaan, en te vragen, wat dit reglement inhield. Verre van daar. Ter Synode is nooit anders door haar gepleit dan uit Gods Woord, uit de Belijdenis en uit de Kerkenordening van Dordrecht. De meesten

---

12°. Een goede Diaconie moet de bedelarij met alle haar ten dienste staande middelen bestrijden, om het even of zij zich met een paar doosjes lucifers, door een draiorgel of door vertooning van verwaarloosde of verminkte kinderen of ouderen van dagen poogt te dekken.

In het algemeen is bij eene zuivere verkondiging des Goddelijken Woords, eene reine bediening der Sacramenten en eene goede handhaving der kerkelijke tucht, de Diaconie geroepen een krachtig bolwerk der kerk te zijn.

De Ouderling, zoo leerend als regeerend, en de Diaken, moeten te zaam de »Jachin" en »Boaz", de zuilen en steunpilaren des heiligdoms, hier der kerke van Christus, wezen. Waar de een wegvalt, wordt weldra de kracht des anderen min beteekenend; waar de laatste gemist wordt, wordt de arbeid des eersten ten hoogste bemoeilijkt, zoo niet ten deele onvruchtbaar. Wordt dit niet uit het oog verloren, dan vullen ze elkander aan en zullen de »Eldads" en »Medads" niet ontbreken; maar zich ook doen vinden bij de hoogernstige kwaal onzes tijds: »De Sociale quaestie."

Terwijl Ds. N. A. de Gaay Fortman nog inzond deze reeks stellingen over de verhouding van de Diaconie tegenover de *Inwendige Zending*.

1. De bediening der barmhartigheid in de kerk des Heeren is tweerlei. Eensdeels gaat zij over armen, anderdeels over ongelukkigen.

2. De laatsten zijn óf lichaams- óf zielslijders.

3. Tot de lichaamslijders behooren: *a*) doofstommen, *b*) blinden, *c*) gebrekkigen, *d*) taelaatschen, *e*) kranken.

4. Tot de zielslijders behooren: *a*) verwaarloosden en haveloozen, *b*) ontuchtigen, *c*) idioten, *d*) krankzinnigen, *e*) gevangenen.

5. De kerk des Heeren heeft te zorgen dat de doofstommen, blinden, gebrekkigen, melaatschen, kranken, inrichtingen vinden, waarin zij verzorgd worden naar lichaam en ziel. Daartoe is noodig:

1. voor de doofstommen een instituut, waarin zij onderwezen worden en zoo mogelijk nog geleid voor een of andere plaats in de maatschappij.
2. voor de blinden een inrichting, waarin zij leeren lezen, schrijven, een of ander handwerk of ambacht beoefenen of zoo mogelijk eenig geestelijk werk doen.
3. voor de gebrekkigen eene gelegenheid, waar zij verzorging en leiding krijgen, óf in den familiekring óf in een zeer klein gesticht, waarin zorge en toezicht mogelijk is.
4. voor de melaatschen kleine paviljoens, waarin zij én verzorging én arbeid vinden.
5. voor de kranken een ziekenhuis.

6. De zielslijders behooren met de teerste barmhartigheid door Gods kerk te worden verzorgd.

1. Voor de verwaarloosden en haveloozen zijn noodig gezinnen, waarin met de uiterste nauwgezetheid over hen wordt gewaakt, en voor de maatschappij, waarin zij behooren terug te keeren, voorbereid en gestaald tot den strijd des levens.
2. Voor de ontuchtigen een tijdelijk tehuis, waarin zij worden opgevoed.
3 en 4. Voor de idioten en krankzinnigen paviljoens, waarin zij worden verzorgd.
5. Voor de gevangenen een bureau, waar zij zich na hun ontslag kunnen vervoegen, om werk te bekomen; of werkkolonies.

7. Zoolang hare kracht nog te klein is, trachte de kerk des Heeren zich in betrekking te stellen tot de stichtingen, die de particuliere barmhartigheid reeds heeft opgericht in het belang der hovengenoemde lijders, mits zij zich tevoren heeft vergewist, of zij staan op den bodem des waren Christendoms en bereid zijn het toezicht der kerk te erkennen over hen, die haar door deze zijn toevertrouwd.

8. Wat de lichaamslijders betreft, zoeke de kerk correspondentie met de Inrichting tot werkverschaffing aan blinden, op de Heerengracht No. 192 te Amsterdam gevestigd. Ten behoeve der andere lijders sla zij zoo spoedig mogelijk zelf de handen aan het werk, omdat er geen Christelijke stichting in deze nooden voorziet.

9. Wat de zielslijders aangaat, zoeke de kerk des Heeren correspondentie met:

a) de stichtingen van Heldring en Pierson;
x. Talitha, Bethel, voor verwaarloosden;
β. Steenbeek, voor gevallenen;
γ. Magdalena, voor ongehuwde moeders;

Hierbij lette men ook op Beth-Palet, te Amsterdam, Ruysdaelstraat;

b) Veldwijk voor krankzinnigen;
c) . . . . . voor idioten.

10. De kerk betale voor hare lijders op hovengenoemde inrichtingen. Doch wekke tevens hare leden op, handen aan het werk te slaan ter verkrijging van eigen inrichtingen. Eene jaarlijksche collecte is niet anders dan een bedwelming der conscientie.

11. Voor vreemdelingen (mannen en vrouwen) en soldaten betrachte de kerk Gods de herbergzaamheid in de gezinnen, gedachtig aan het woord des Heeren, dat die de herbergzaamheid betracht, vaak engelen herbergt. De oprichting van een bureau van aangifte en informatie, dat zooveel mogelijk bekend is, is zeer gewenscht. Voorzichtigheid worde hier betracht. De kerken moeten elkaar op dit punt verstaan, opdat een formulier van aanbeveling worde opgesteld.

12 Zoolang de kerk nog niet hiertoe gekomen is, stelle zij zich in correspondentie met de Tehuizen voor militairen, voor vrouwen, enz.

13. De diaconie benoeme uit haar midden eene commissie van vijftien personen (met recht van assumtie van gemeenteleden), die uitsluitend belast is met de zorge voor al wat in de bovenstaande resolutiën nader is omschreven.

Het debat over de Weezenverpleging wierd door Dr. Kuyper ingeleid, die geen stellingen gaf, maar zoo beslist mogelijk de kazerneering van weeskinderen bestreed en tegen terugkeer naar dit fatale stelsel waarschuwde.

Ook deze Conferentie bracht ons weder een aanmerkelijke schrede verder.

De kerk waakt op uit haar dood.

Ze wil geen leerinstituut meer zijn, maar getuige en dienaresse Christi in een wereld die onder zonde en ellende rust.